

Warszawa, 14-12-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Valeri Vachev

XI.540.77.2022.JK

Pani
Ewa Leniart
Wojewoda Podkarpacki
sekrwoj@rzeshow.uw.gov.pl
ePUAP

Szanowna Pani Wojewodo!

Uprzejmie dziękuję za odpowiedź udzieloną w piśmie z dnia 24 listopada 2022 r. (znak: ZK-I.6333.58.180.2022) w sprawie osób narodowości romskiej – uchodźców wojennych z Ukrainy, przebywających na dworcu kolejowym w Przemyślu. Jednocześnie chciałbym odnieść się do przedstawionych przez Panią Wojewodę wyjaśnień, uwzględniając obserwacje poczynione przez przedstawicieli Biura RPO, którzy w dniach 30 listopada – 1 grudnia br. odwiedzili punkt recepcyjny na dworcu kolejowym w Przemyślu, a także wskazać na potrzeby sygnalizowane przedstawicielom Biura przez wolontariuszy udzielających pomocy uchodźcom wojennym z Ukrainy.

W swoim piśmie Pani Wojewoda podkreśliła doraźny charakter pomocy uzyskiwanej w punkcie recepcyjnym na przemyskim dworcu, skierowanej głównie do matek z małymi dziećmi, osób chorych i starszych. Jak jednak ustalili przedstawiciele Biura RPO, pomoc ta, nawet w tym podstawowym zakresie, jest znacznie ograniczona. Do znajdującego się na dworcu pomieszczenia noclegowego wstęp mają bowiem

jedynie osoby posiadające ważny bilet na pociąg. Dodatkowo, najbliższe Centrum Pomocy Humanitarnej, prowadzone przez Polski Czerwony Krzyż, przy ul. Lwowskiej 36 w Przemyślu, oferuje nocleg uchodźcom maksymalnie na 48 godzin, bez możliwości ponownego skorzystania. Istnieje więc liczna grupa uchodźców wojennych, która nie może skorzystać z noclegu w punkcie recepcyjnym działającym na dworcu kolejowym i dla której limitowany czas pobytu w Centrum Pomocy Humanitarnej jest zbyt krótki, aby znaleźć inne miejsce zakwaterowania lub podjąć decyzję co do dalszej podróży. Problem ten dotyczy przede wszystkim, choć zapewne nie tylko, osób narodowości romskiej, które z wielu powodów, także ze względu na liczne negatywne stereotypy, nie mają zwykle szans na szybkie znalezienie noclegu w innych miejscach niż te, prowadzone przez władze publiczne czy organizacje pomocowe. Z tego właśnie powodu wiele osób pochodzenia romskiego, po nieudanej próbie relokacji do innego miejsca w kraju, wraca do Przemyśla. Te osoby zazwyczaj nie są uprawnione do skorzystania z pomieszczenia noclegowego w punkcie recepcyjnym, najczęściej więc nocują na korytarzach w budynku dworca.

Mając powyższe na uwadze, **uprzejmie proszę Panią Wojewodę o rozważenie możliwości postawienia przed budynkiem dworca kolejowego ogrzewanych namiotów lub kontenerów**. Takie rozwiązanie pozwoliłoby osobom niekwalifikującym się do noclegu w punkcie recepcyjnym lub w Centrum Pomocy Humanitarnej na odpoczynek w godnych warunkach. Zdając sobie sprawę z krótkotrwałości takiego rozwiązania, jednocześnie poddaję Pani Wojewodzie pod rozwagę możliwość otwarcia centrum recepcyjnego w Przemyślu dla osób przybyłych do Polski z Ukrainy, które zapewniłoby możliwość długoterminowego kwaterowania uchodźców wojennych.

Zgodnie z treścią odpowiedzi Pani Wojewody osoby pochodzenia romskiego mają trudności z uzyskaniem pomocy również ze względu na barierę językową. Pracujący na dworcu wolontariusze potwierdzili tę okoliczność, podkreślając bariery w komunikacji z Romami, którzy posługują się językiem romani z elementami języka węgierskiego, jako że pochodzą z węgierskojęzycznych obszarów Ukrainy. W związku z tym uprzejmie proszę Panią Wojewodę **o poświęcenie szczególnej uwagi problemowi braku tłumaczy**, których obecność ułatwiłaby kontakt z przebywającymi na dworcu osobami pochodzenia romskiego. Jest przy tym oczywiste, że pomoc taka, aby mieć trwały charakter, nie może opierać się na nieodpłatnym wolontariacie.

W swojej odpowiedzi potwierdza Pani Wojewoda zły stan bezpłatnych sanitariatów umieszczonych przed budynkiem dworca. Szukając przyczyn, warto

pamiętać, że z dostępnej w budynku dworca toalety można skorzystać za opłatą w wysokości 3 zł. Jednak przybywający z Ukrainy uchodźcy z reguły nie dysponują polską walutą, a za skorzystanie z toalety na dworcu nie można płacić w hrywnach. To sprawia, że kilkadziesiąt przebywających na dworcu osób korzysta z kilku bezpłatnych sanitariatów. Dysproporcja pomiędzy liczbą osób pozostających na dworcu, a liczbą bezpłatnych sanitariatów jest najpewniej źródłem ich złego stanu. W związku z powyższym **uprzejmię proszę Panią Wojewodę o podjęcie kroków umożliwiających postawienie dodatkowych, bezpłatnych sanitariatów przed budynkiem dworca w Przemyślu.**

Jak słusznie wskazała Pani Wojewoda w piśmie, dworzec kolejowy w Przemyślu pełni kluczową rolę będąc głównym punktem relokacji uchodźców wojennych przekraczających podkarpacki odcinek granicy polsko-ukraińskiej. Dlatego też należy ze szczególną uwagą pochylić się nad problemami i potrzebami zgłaszanymi przez pracujących na dworcu wolontariuszy.

Jedną z potrzeb wskazanych przez wolontariuszy było przywrócenie zlikwidowanego w sierpniu br. punktu medycznego, który jest niezwykle istotny z tego powodu, że wśród uchodźców przybywających na dworzec są osoby szczególnie narażone na nagłe pogorszenie stanu zdrowia, w tym małe dzieci, osoby starsze, kobiety w ciąży. Mając na względzie powyższe, **uprzejmię proszę Panią Wojewodę o podjęcie kroków sprzyjających wznowieniu działania punktu medycznego na dworcu w Przemyślu.**

Inną sygnalizowaną potrzebą jest **poprawa transportu pomiędzy dworcem a Centrum Pomocy Humanitarnej lub innymi miejscami, gdzie uchodźcy mogą otrzymać pomoc** (np. w punkcie noclegowym w Radymnie) oraz **postawienie ogrzewanych namiotów** z gorącą herbatą przed budynkiem odprawy paszportowej od strony ul. Czarneckiego. Przed ww. budynkiem codziennie stoją długie kolejki podróżnych czekających na odprawę, wśród nich są także osoby starsze i chore. Dlatego też kierując się troską o zdrowie uchodźców wojennych z Ukrainy uprzejmię proszę Panią Wojewodę o pozytywną odpowiedź na inicjatywę wolontariuszy.

Przedstawiciele Biura RPO dostrzegli również dość istotny problem dotyczący **wieloetapowego procesu podejmowania decyzji na temat organizacji i funkcjonowania punktu recepcyjnego**, który obejmuje zarówno osoby pracujące w punkcie recepcyjnym, władze miasta Przemyśl oraz Wojewodę Podkarpackiego, a także w niektórych przypadkach przedstawiciele PKP. W tym kontekście uprzejmię

proszę Panią Wojewodę o odniesienie się do dostrzeżonego przez wizytujących problemu, a także o podzielenie się swoją perspektywą na temat możliwości usprawnienia procesu decyzyjnego w sprawie punktu recepcyjnego.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pani Wojewody z uprzejmą prośbą o odniesienie się do przedstawionych kwestii i uwzględnienie w swoich działaniach wskazanych w niniejszym piśmie potrzeb.

Z poważaniem

Valeri Vachev

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/